

Vraag	Antwoord	Scores

26 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn (vier van de volgende):

- het belang van leerprocessen (het kan zijn aangeleerd in het gezin of jeugdgroep)
- het opereren in groepsverband (de eigen verantwoordelijkheid wordt ontkend)
- het is een aangeboren eigenschap van de persoon / erfelijk
- gedrags- en psychische problemen (in gezin en/of school)
- het hebben van bepaalde persoonlijkheidskenmerken (impulsiviteit, gebrek aan zelfdiscipline, ongevoeligheid voor prikkels)
- problematisch drugsgebruik

indien vier antwoorden juist	2
indien drie of twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

Maatschappelijke analyse: betaalbaarheid van de zorg

27 maximumscore 2

Juiste citaten zijn (twee van de volgende):

- Het lijkt onvermijdelijk dat we in Nederland keuzes moeten maken over de gezondheidszorg om deze betaalbaar te houden.
- Als we hier iets aan willen doen, moeten we ingrijpen in de zorg.
- Het is voor een minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) elk jaar opnieuw lastig om keuzes te maken om te bepalen wat er in het basispakket moet komen.
- De minister heeft akkoorden gesloten met de belangrijke partijen in de zorg waarin staat dat de kosten per jaar minder mogen stijgen.
- Als de minister steeds meer, luxere en duurdere zorg zoals een operatierobot of nieuwe medicijnen wil opnemen in het basispakket, gaan de kosten toch omhoog.

per juist citaat	1

Vraag	Antwoord	Scores

28 maximumscore 4

- Een belang van bedrijven is (een van de volgende): 1
 - winst maken.
 - het verkopen van nieuwe medicijnen.
 - het opgenomen krijgen van hun nieuwe medicijnen in het basispakket.
- Een machtsmiddel van bedrijven is toegang tot politici of invloedrijke personen.
Een zin uit de tekst die past bij dit machtsmiddel is (voorbeeld van een juist antwoord) “Bedrijven voeren soms keiharde lobby’s om hun medicijnen in het basispakket te krijgen.” 1
- Een belang van patiënten is (een van de volgende): 1
 - het vergoed krijgen van medicijnen/behandelingen.
 - het in het basispakket krijgen van nieuwe medicijnen/behandelingen.
- Een machtsmiddel van patiënten is de toegang tot de media.
Een zin uit de tekst die past bij dit machtsmiddel is “En patiënten schuiven aan bij televisieprogramma’s als De Wereld Draait Door.” 1

Opmerkingen

- *Voor het juiste belang 1 scorepunt toekennen per belangengroep.*
- *Voor de combinatie van het genoemde machtsmiddel en de juiste zin 1 scorepunt toekennen per belangengroep.*
- *Bij bedrijven medicijnen niet goed rekenen als machtsmiddel.*

29 maximumscore 2

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn:

- Terugkoppeling betekent dat een besluit/beleid geen definitief eindpunt vormt. Er zijn voortdurend reacties uit de samenleving op genomen besluiten. De politieke besluitvorming begint dan opnieuw 1
- En terugkoppeling is te herkennen in tekst 1, want (een van de volgende): 1
 - een minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) maakt keuzes om te bepalen wat er in het basispakket moet komen (om zijn beleid aan te passen).
 - er wordt door bedrijven en patiënten grote druk uitgeoefend om veranderingen (in het basispakket) door te voeren.

Vraag	Antwoord	Scores

30 maximumscore 2

Juiste antwoorden zijn (drie van de volgende):

- eigen waarden en normen van de journalist(en) / referentiekader
- uitzonderlijkheid
- de nabijheid
- commerciële belangen
- de belangstelling van (een groot) publiek
- de identiteit van het medium
- de doelstelling van het medium

indien drie antwoorden juist	2
indien twee antwoorden juist	1
indien minder dan twee antwoorden juist	0

31 maximumscore 2

Die twee politieke beslissingen zijn:

- Het bloedonderzoek bij mensen met chronische ziektes is in 2018 uit de huisartsenzorg gehaald 1
- De invoering van het eigen risico in 2008 1

32 maximumscore 2

- Vertex heeft gelobbyd bij patiëntenorganisaties 1
- en die kunnen het politieke besluitvormingsproces ook beïnvloeden door (voorbeelden van juiste antwoorden): 1
 - het uitoefenen van druk op politici / lobbyen.
 - het benaderen van Tweede Kamerleden.
 - het benaderen van de minister.
 - contact opnemen met politieke besluitvormers.
 - hun mening te geven in adviesorganen.
 - het uitoefenen van druk via de media.
 - het voeren van / oproepen tot een openlijke actie.

33 A

34 B

Vraag	Antwoord	Scores

35 maximumscore 1

Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (een van de volgende):
 Volgens de selectieve perceptietheorie zal de campagne **wel** effect hebben, want als de boodschap van de campagne overeenkomt met het referentiekader van de ontvanger kan de campagne effect hebben.
 of
 Volgens de selectieve perceptietheorie zal de campagne **geen** effect hebben, want als de boodschap van de campagne niet overeenkomt met het referentiekader van de ontvanger, zal de campagne geen effect hebben.

36 C

37 maximumscore 1

Twee andere factoren die van invloed zijn op het hebben van een gezonde leefstijl uit tekst 5 zijn (twee van de volgende):

- omgeving
- sociale klasse
- IQ
- het hebben van een sociaal netwerk
- moeite met lezen/schrijven/informatie verwerken

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen als beide antwoorden juist zijn.

38 maximumscore 2

- In de cartoon is de opiniërende of meningsvormende functie te herkennen 1
- want (een van de volgende): 1
 - het zet mensen aan om over het probleem na te denken.
 - het zet mensen aan om hun mening over het probleem te vormen.

Opmerkingen

- *Ook goed rekenen: 'de socialiserende functie, want de cartoonist brengt waarden en normen over'.*
- *Niet goed rekenen: 'De tekenaar/cartoonist geeft zijn mening'.*

39 maximumscore 1

De waarde is solidariteit en die wordt genoemd in tekst 5.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

Vraag	Antwoord	Scores

40 maximumscore 2

Juiste criteria zijn:

- het toepassen van hoor- en wederhoor 1
- het scheiden van feiten en meningen 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 2 juni te accorderen.

Ook na 2 juni kunt u nog tot en met 9 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

6 Bronvermeldingen

tekst 1	naar: www.nos.nl van 9 februari 2019
tekst 2	naar: www.tweedekamer.nl van 6 maart 2019
tekst 3	naar: een website van een Nederlandse politiek partij van 6 september 2019
tekst 4	naar: www.ad.nl van 10 februari 2019
tabel 1	bron: www.omroepwest.nl van 20 maart 2019
tekst 5	naar: www.tweedekamer.nl van 22 maart 2017
tekst 6	naar: www.nrc.nl van 30 januari 2019
tekst 7	naar: www.telegraaf.nl van 22 maart 2019
tekst 8	naar: www.rtv.nl van 5 juni 2019
tekst 9	naar: www.ad.nl van 9 april 2019
tekst 10	naar: www.leefbaarpurmerend.com van maart 2018
tekst 11	naar: www.rd.nl van 16 maart 2019
tekst 12	naar: www.ad.nl van 27 maart 2019
tekst 13	naar: www.nos.nl van 18 februari 2019
tekst 14	naar: www.uitsprakenrechtspraak.nl van 5 oktober 2018
tekst 15	naar: www.rijksoverheid.nl van 1 oktober 2019
tekst 16	naar: www.kinderbescherming.nl van maart 2019
tekst 17	naar: www.basta.jso.nl van maart 2019
tabel 2	naar: www.stap.nl van januari 2018
tekst 18	naar: www.duic.nl van 7 januari 2019

maatschappijkunde vmbo-GL en TL

Centraal examen vmbo-GL en TL

Tijdvak 1

Correctievoorschrift

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo-GL en TL,

Bij het centraal examen maatschappijkunde vmbo-GL en TL:

Op **pagina 13**, bij **vraag 39** moet

De waarde is solidariteit en die wordt genoemd in tekst 5.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

vervangen worden door:

Juiste antwoorden zijn (een van de volgende):

- De waarde is betaalbaarheid en die wordt genoemd in tekst 3.
- De waarde is gezondheid en die wordt genoemd in tekst 4.
- De waarde is solidariteit en die wordt genoemd in tekst 5.

Opmerking

Het scorepunt alleen toekennen bij een combinatie van juiste antwoorden.

NB

a. Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe in zowel de eigen toegekende scores als in de door de eerste corrector toegekende scores en meldt deze wijziging aan de eerste corrector. De tweede corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.

b. Als eerste en tweede corrector al overeenstemming hebben bereikt over de scores van de kandidaten, past de eerste corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe en meldt de hierdoor ontstane wijziging in de scores aan de tweede corrector. De eerste corrector vermeldt daarbij dat deze late wijziging een gevolg is van de aanvulling door het CvTE.